



Elämme moniarvoisessa yhteiskunnassa. Elämän kriisitilanteissa arvomaailma jotenkin supistuu, kapenee ja pelkistyy. Nimenomaan kuoleman läheisyys vie useamman uusiin mietteisiin ja saa punnitsemaan, mikä elämässä todella on arvokasta.

Toisaalta myös uskova joutuu joskus uudelleen arvioinnin eteen. Kerrotaan eräästä hurskaasta naisesta, joka kuoleman lähestyessä toisti Paavalin sanoja: *"Minä tunnen hänet, johon minä uskon, ja olen varma siitä, että hän on voimallinen siihen päivään asti säilyttämään sen, mikä minulle on uskottu"* (2 Tim.1:12). Kunnon heiketessä hän ei enää muistanut koko lausetta, vaan toisti: `hän on voimallinen`. Lopulta hän pystyi ainoastaan sanomaan *"Hän", "Hän", "Hän"*. Jotakin samantapaista tapahtui myös edesmenneen tri **Uuras Saarnivaaran** kohdalla. Kerrotaan, ettei hän viime aikoina halunnut enää keskustella maallisista asioista, vaan sanoi toistuvasti: **minä haluaisin taivaan kotiin!**

Kriisi myös ravistelee ja puhdistaa herätysliikkeitä ja muita yhteisöjä. Kun tulevat vaikeat ajat, paljastuu, mikä yhteisölle todella on tärkeää ja **luovuttamatonta**.

Suomalainen uskova kirkkokansa on vuosikymmenien kuluessa ahkeroinut ja kilvoitellut ollakseen uskollinen toisaalta Raamatulle ja Tunnustukselle, mutta toisaalta samalla myös kirkolle. Näiden `uskollisuuksien` yhteensovittaminen on käynyt vuosien mittaan yhä vaikeammaksi. Kylläisen tapauksen ja Yhteisen julistuksen jälkeen monella uskovalla tämä koalitio uhkaa auttamattomasti hajota ja rohkenisin jopa väittää, että jo lähi tulevaisuudessa Sanalle ja tunnustukselle uskolliset joutuvat olemaan **uskottomia kirkolle**. Päivä päivältä nämä uskollisuudet muuttuvat yhä enemmän toisensa poissulkeviksi.

Viime aikoina ovat herätysliikkeet joutuneet paljastamaan arvomaailmansa. Samalla tässä on tapahtunut jyvien erottautuminen akanoista. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen on yhteen ääneen vakuuteltu: **kirkosta ei luovuta**. Tunnustusrintama on kaiken kansan edessä kertonut, mikä sille on luovuttamatonta: **kansankirkon jäsenyys!** Kriisin myllerryksessä se on joutunut arvioimaan arvot uudelleen. Jäljelle on jäänyt vain yksi, mutta se onkin sitten luovuttamaton, "josta ei suvaita edes keskustelua!".

Tunnustusrintaman menettelyä voidaan puolustaa vain voimakkaasti muunnetulla Raamatulla: *"Mitä se hyödyttää herätysliikettä, vaikka se olisi kuinka uskollinen Vapahtajalle ja Raamatulle, mutta saisi taloudellensa vahingon?"* (erittäin vapaasti soveltaen Matt.16:26).

Tässä rytkäksässä on joutunut koko herätysliikkeiden olemassaolonoikeutus vaakalaudalle. **Herätysliikkeillä on merkitystä niin kauan kuin kirkon ytimessä on jotakin tervettä. Mutta kun tämä turmeltu, kun tunnustuksen perustuksia järkytetään, kun vanhurskauttamisopista luovutaan, kun yhdistytään Rooman kanssa - herätysliikkeiden aika on silloin auttamattomasti ohi. Ei hyödytä olla oksana lahossa rungossa.**

Kirkosta luopuminen on monelle yksityiselle hyvin pitkälti tunneasia. "Isien kirkko" sisältää varsin vahvan tunnelatauksen. Kirkosta eroaminen on perinteisesti ollut monelle pahinta, mitä voi tapahtua. Ehkä jotkut ovat tehneet nyt jo manan majoille menneelle isälleen tai äidilleen lupauksen: kirkosta en tule koskaan eroamaan. On järkyttävää, että herätysliikkeet tässä vaiheessa ovat valmiit hirttämään itsensä järjestönsä sääntöpykäliin, joissa luvataan toimia kirkon sisällä. Yleensäkin on säällittävä tehdä "ikuisia" lupauksia jo pelkästään siksi, että elämä on niin kovin arvaamatonta ja monimuotoista. Tällaiset ikuiset lupaukset ovat monta kertaa myös `tyhmiä` lupauksia. Esimerkiksi jos joku matkustaja **Estonian** irrotessa Tallinnan laiturista olisi vannonut ja tehnyt lupauksen: tästä laivasta en ikinä astu pelastusveneeseen, eikö sitä olisi pidettävä tyhjänä ja järjettömänä lupauksena? Jos nyt tuollaisen lupauksen joku alaikäisenä, humalassa, väsyneenä, mielenhäiriössä tai muussa vajaakuntoisessa ja epänormaalissa tilassa erehtyykin tekemään, se tulee voida purkaa. Esimerkkinä `ikuisen` lupauksen purkamisesta meillä on oppi-isämme Luther, joka antoi `piut pau` luostarilupaukselle sen jälkeen kun hänelle oli selvinnyt Jumalan totuus Raamatusta. On myös kurjaa, jos yhdistyksen sääntöjä ei tältä osin saada remonttiin. **Korjataan säännöt seuraavassa** (tai vaikkapa ylimääräisessä) **kokouksessa!**

Tunnustusrintaman tulisi rohjeta tuulettaa ja päivittää kirkko- ja seurakuntaoppinsa Raamatun eskatologialla. Vuosien ja vuosikymmenien aikana käytössä ollut oppi ei ole käyttökelpoinen puhuttaessa lopun ajan kirkosta. Raamattu sisältää siitä aivan erikoisen ilmoituksen, jota meidän tulee tarkata. Nykyinen kirkkonäkemyks on "leivän vääristämä": **"Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat!"**

Nykyinen näkemys, jossa kansankirkkoa pidetään Kristuksen seurakuntana, on mitä suurimmassa määrin

vääristynyt ja valheellinen ja osaltaan myös Rooman peruja. Nyt pitäisi saattaa seurakuntanäkemyks Raamatun eskatologian avulla ajan tasalle ja terveelle pohjalle. Tri **Uuras Saarnivaara on meille tässä tien näyttäjänä.**

Kirkon ja pelastuksen suhde pitäisi ottaa pikaisesti uuteen käsittelyyn. Joskushan on voitu enemmän tai vähemmän perustellusti sanoa: kirkon ulkopuolella ei ole pelastusta. Lopun ajan Raamattuun pitäytyvinä uskovina meidän on pakko pikku hiljaa totuttautua tämän teesin kääntymiseen päälaelleen: kirkon sisällä ei ole pelastusta: *"Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisitte tekniä hänen vitsauksistansa"* (Ilm.18:4). Alkuseurakunta oli `Kristuksen puhdas morsian, mutta lopun aikana kirkko on muuttunut "suureksi portoksi": *"Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa, ja hän puhui minulle sanoen: 'Tule, minä näytän sinulle sen suuren porton'"* (Ilm.17:1). Pitäisi rohjeta tunnustaa, että kansankirkon porttous versoo **kansan vallasta**, joka taas on keisari Konstantinuksen ajoilta. Konstantinus synnytti kansankirkon ja kansanvallan julistaessaan v.313 kristinuskon Rooman valtionuskonnoksi. Ilman eskatologista kirkkonäkemyksiä me emme ole realisteja, emme ole ajan tasalla. Tällöin meillä voi olla mitä erilaisimpia optimistisia näkemyksiä ja luuloja kirkon tilasta ja harhaisia kuvitteluja uskovien vaikutusmahdollisuuksista siinä, niin - jopa ajatuksia uskonpuhdistuksesta.

Kirkon uskonpuhdistajille tulee esittää vakava kysymys, ovatko he haihattelijoita? Nimenomaan heidän luulisi pitävän pientä ääntä tämän kevään tapahtumien jälkeen. Mitä mahdollisuuksia uskovilla on muuttaa teologisen tiedekunnan opetusta? Mitä mahdollisuuksia heillä on laittaa harhaoppiset piispat ja papit viralta? Mitä mahdollisuuksia heillä on paikallisseurakunnissa estää poliittisten valtuustojen ja neuvostojen tekemästä kohtalokkaita päätöksiä? Mitä mahdollisuuksia (pienenä vähemmistönä) heillä on tehdä neuvostoista ja valtuustoista uskovaenemmistöisiä, jolloin voitaisiin ajatella evankeliumin mukaisia päätöksiä? Mitä mahdollisuuksia uskovilla on erottaa sopimattomat paikallisseurakunnan päättäjät? Mitä mahdollisuuksia heillä on vaikuttaa siihen, että jumalanpalvelusuudistus tapahtuisi alkuseurakunnan mallin mukaisesti? Edelleen voidaan kysyä, kuinka voi menestyä uskovien työ harhaoppisten piispojen, pappien ja hallintoelinten alaisuudessa? Vielä on syytä palata lähimenneisyyteen: kuinka paljon uskovia kuunneltiin virsikirjaa ja Raamattua uudistettaessa tai naispappeusratkaisussa?

Monet sanovat, ettei kirkosta tule erota ennen kuin siitä erotetaan. He eivät tiedä, ettei kansankirkosta erottaminen ole mahdollista. Eroaminen voi tapahtua ainoastaan siten, että jäsen kävelee kirkkoherranvirastoon ja jättää eropaperinsa. Raamattu puhuu erottamisesta, [Joh.16:2](#). Mutta se puhuu useammin "pakenemisestä" ([Jer.50:8](#)), "jättämisestä" ([Jer.51:9](#)) ja "lähtemisestä" ([2 Kor.6:17](#); [Ilm.18:4](#)).

Vaikka kirkkoa rasittavatkin monet ilmeiset laittomuudet, se ei kuitenkaan ole niin tyhmä, että se sallisi pienen uskovien ryhmän toiminnallaan järkyttää kirkkorauhaa. Toisaalta kirkko ei myöskään ole niin tyhmä, ettei se ottais vastaan verorahoja hiljaa pysyviltä (vaiennetuilta) toisinajattelijoilta, uskovilta. "Parempi lehmä lypsää kuin tappaa."

Kylläis-jupakan ja Rooma-kysymyksen luulisi vievän tunnustusrintaman identiteettikriisiin. Sehän tiukan paikan tullen astuu `yhtä jalkaa" kirkon kanssa.

Niille herätysliikejohtajille, joiden liikkeessä on lähimenneisyydessä ollut voimakkaita jumalanmiehiä, on ongelmallista pitää porukka kasassa. Yksittäiset uskovat voivat vetää nykytilanteeseen johtopäätökset aikaisempien johtajien (esim. Muroma, Tiililä, Saarnivaara) opeista. Nämä johtajat riippuivat Sanassa. He olivat todellisia kirkkostaistelijoita ja eivät aivan ilmeisesti olisi lähteneet mukaan niihin ilmeisiin laittomuuksiin, joihin kansankirkko tänään syöllistyy.

Uuden kirkon synnyttämiseksi tarvitaan **liikkeellelähtöä**. Tähän taas tarvitaan **ajattelua**, itsenäistä, Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen perustuvaa pohdintaa aivan perusteista, kuten esim. mikä on seurakunta? On turhaa tässä vaiheessa pohdiskella sitä, pyritäänkö absoluuttiseen **pyhien seurakuntaan**. Tässä vaiheessa riittää yksimielisyys siitä, etteivät seurakunnan rajat missään tapauksessa voi olla yhteiset maailman rajojen kanssa.

Herätysliikkeet turhaan vähättelevät mahdollisuuksiaan uuden kirkon alkuun panemisessa. **Raimo Mäkelä** kirjoittaa: *"Ne järjestöt, jotka yhteisillä tunnustuspäivillään huhtikuun alussa asettuivat torjumaan YJV:tä ovat suurimmillaankin ja myös yhdessä pieniä, eikä niistä ole kirkolle suurta ulkonaista uhkaa. **Eivät ne voisi perustaa mitään yhtenäistä luterilaista vapaakirkkoa, eivätkä ne sellaista haluakaan eivätkä edes keskustele sellaisesta vaan torjuvat jo ajatuksenkin"*** (Herää Valvomaan 6/98, liih.VH:n). Siinä tilanne uuden kirkon perustamisen suhteen herätysliikkeiden kannalta koko surkeudessaan: **ei ole voimaa eikä haluakaan!** Todennäköisesti jälkimmäinen ongelma on vakavampi ja oikeastaan ainut todellinen ongelma. Mikä tekee kynnyn uuteen kirkkoon niin hirvittävän korkeaksi, kun järjellisesti ajatellen sen pitäisi olla nykyisessä

tilanteessa mitä luonnollisin ja johdonmukaisin vaihtoehto? Miksi kiirehditään torjumaan jo "ajatuskin" uudesta kirkosta. Mistä moinen allergisuus uutta kirkkohanketta kohtaan? Joskus tekee mieli ajatella, että tunnustusleirissä tuo kirottu konsensuspolitiikka ovelasti riistää uskollisuuden Raamatulle ja Tunnustukselle. Tosin ei **Lootillakaan** ollut suurempia halua lähteä Sodomasta. Ehkä Loot nosti peräti "pormestarin " palkkaa (istui portissa, 1 Moos.19:1). Lootia kohtaan jouduttiin käyttämään jopa lievää väkivaltaa: "*Ja kun hän vielä vitkasteli, tarttuivat miehet hänen käteensä...ja veivät hänet ulos*" (1 Moos.19:16). Olisikohan Suomenkin tapauksessa syytä kytkeä halu- ja leipäkysymys? Toisaalta luulen, että `haluja` kenttäväen keskuudesta löytyy huomattavasti enemmän kuin johtajien piiristä. Samoin luulen myös uudistusmielisten lukumäärän jatkuvasti kasvavan. Edelleen ajattelen, että ensimmäisten pappien liittyttyä rintamaan, uskovat saavat uutta puhtia, rohkeutta ja intoa, niin että aate leviää kulovalkean tavoin kautta koko Suomen niemen. Halujen puutteeseen rohkenisin suositella entistä tiiviimpää Raamattuun ja Tunnustukseen paneutumista. Raamattu se sai Lutherinkin irrottautumaan Rooman kirkon kiroista. Koska meitäkin vaivaa sama Rooma-tauti, pitäisi saman lääkkeenkin auttaa.

Tässä törmäävät vastakkain luterilainen ja katolinen kirkkonäkemyks. Raamatullis-luterilaisen näkemyksen mukaan kirkko on todellinen ja oikea kirkko **vain sikäli, kun se kantaa Kristuksen kirkon tuntomerkkejä**. Lutherin lähtö paavikirkosta tapahtui nimenomaan siksi, että Luther näki katolisen kirkon kadottaneen Kristuksen kirkon tuntomerkit, lakanneen olemasta oikea kirkko ja muuttuneen antikristilliseksi yhteisöksi. **Luther** kirjoittaa yksiselitteisesti: "*Minulla ei ole sellaista merkillistä uskoa, josta Jumala on minua varjeleva, kun hän on minut siitä kerran vapauttanut, - ei ole siis minulla sellaista uskoa, että voisin kutsua Kristuksen kirkoksi sellaista kirkkoa, joka koristaa itseään Kristuksen kirkon nimellä ja siitä kerskaa ja kuitenkin on jumalattomien kopa ja perkeleen kirkko, kuten hedelmät valtavasti todistavat puun olevan paha*" (Luterilainen 2/96). Näyttää siltä, että Suomen herätysliikkeet ja tunnustusrintama omistavat tämän "merkillisen uskon", josta Jumala oli armostaan Lutherin vapauttanut. Katolisen käsityksen mukaan, jota Mäkelä näyttää edustavan, kirkko pysyy kaikissa olosuhteissa Kristuksen kirkkona. Kirkolla on tällöin joku mystinen "itseisarvo", joka ei perustu Raamattuun sen enempää kuin Tunnustuskirjoihinkaan. Tällainen kirkkolaiva, joka terveen luterilaisen näkemyksen mukaan on vahvassa vesilastissa ja jopa uppoamaisillaan, jatkaa katolisen näkemyksen mukaan harhoistaan huolimatta voitokkaasti taivaan rantaa kohden.

Mäkelän kannanotossa on havaittavissa katolisia piirteitä toisessakin mielessä. Professori **Osmo Tiilikä** kirjoittaa: "*Koska se (lut.kirkko) ei ole, kuten Rooma opettaa omastaan, sine macula et ruca, sen on alati tarkistettava kulkutietään: ecclesia semper reformanda est*" (Kristilliset kirkot ja muut yhteisöt, s.262). "Haluttomuus" ei siis koske vain uuden kirkon keskusteluja, vaan se liittyy myös luterilaiseen identiteettiin kuuluvaan suunnantarkistukseen.

Pelkureita pitäisi rohkaista ottamaan "uskonhyppy". Tätä rohkeutta näyttävät eniten tarvitsevan tunnustusrintamateologit! Heidänhän pitäisi lauman johtajina ja teologian asiantuntijoina olla ensimmäisenä vetämässä johtopäätökset kirkon turmiollisista ratkaisuisista.

Se että herätysliikkeet ja tunnustusrintama ovat kaiken kansan nähden johtajiensa suulla paljastaneet arvomaailmansa ja ilmaisseet, että nykyinen suuresti harhainen kirkkolaitos on niille luovuttamaton, on uskovien kannalta surkea ja kiusallinen paljastus. Heille Raamattuun ja Tunnustukseen pitäytyvinä ei jää muuta vaihtoehtoa kuin irrottautua moisista yhteyksistä ja paimenista - **sielujensa autuuden tähden**. Vielä ei olla kuitenkaan kaikkea menetetty. Ei se ole kovin suuri vaara, jos suomalainen luopio- ja porttokirkko hajoaa - sitä on pidettävä jopa toivottavana. Se on kuitenkin vaarallista, jos hajonneen kirkon raunioilla uskovat eivät löydä toisiansa ja käy yksituumaisina uuden temppelein pystyttämiseen.

Ehkäpä herätysliikejohtajat vielä kerran harkitsisivat tilannetta. Se olisi monessakin mielessä toivottavaa! Miksi siirtää ratkaisua, joka kaiken todennäköisyyden mukaan on kuitenkin ennen pitkää edessä? Jos alkuun lähtemiseen sisältyykin tiettyjä riskejä, ne on kuitenkin joskus otettava. **Tässä vaiheessa ei kirkosta lähteminen tiedä lahkoutumista, vaan Lutherin esimerkin seuraamista!**

Väinö Hotti

Valoa ristiltä 6/1998



